

בשולי החוברת

לדמותו של פרופ' צבי הרמן שפירא, המתמטיקאי מהידלברג, הידוע לכל נער בארץ כאבי רעיון הקרן הקיימת לישראל ורעיון האוניברסיטה העברית, יווסף מעתה, עם המציאה שמצא פרופ' ישעיה תשבי, רובד חדש, והוא ישן יותר. שפירא ביקש לכסות רובד זה כמעשה נערות, בא תשבי וגילה דמותו כסופר עברי, כסופר-השכלה, חריף-ביטוי, שלא זכה להתגלות בשעתו. בחוברת הבאה יתפרסם הפרק החמישי מ"מסכת חסידים" של שפירא, הפרק "כיצד מרקדין", בצירוף הערותיו וביאוריו של המהדיר. שירו של מאז טסה טון "ביקור חורר בצ'ינגקאנשאן" לא פורסם בסין עד היום. הוא הועתק על-ידי משלחת יאפאנית בשעת ביקור במושבו-זקנים בצ'ינגקאנשאן. פרופסור יאפאני, טאקאוצ'י מינורו, פירסם אותו לראשונה ב"אסאיה שימבון" ב-19 בינואר 1967.

שנת 1965, שבה נכתב השיר, היתה שנה שקטה לסין, ולמאו כנראה שנה של חולי. באוני אָדגאר סנו, שביקר אותו בינואר של אותה שנה, דיבר לא אחת על המות, ומאלרו, שביקרו באוגוסט, שם לב שהוא מתקשה בהליכה. מכל מקום, הביקור היה מן הסתם מסע סנטימנטאלי אל המקום שבו הקים מאו, שלושים ושמונה שנה קודם לכן, את ה"סובייט" הראשון. מבחינה פיוטית אין השיר מן המעולים. אך התעוזה שבו מנוגדת לצלמו של האיש החולה, שהגיע לעתונו העולם באותה שנה. השיר נתפרסם בחוברת יוני 1968 של "צ'ינא קוורטרלי", רבעון לעניני סין, היוצא לאור בלונדון.

מגס שפרבר הוא גם רומאניסט גם איש המסה הצלולה, שברק מחשבתה מתחרה בדיוק ניסוחה. שפרבר, שביקר בארץ כמה פעמים, כותב צרפתית וגרמנית, אך כל ספריו תורגמו לאנגלית, מהם גם ללשונות אחרות. הרומן הגדול שלו, משולש-החלקים, "דמעה באוקיינוס", מתאר את משבריה והתמוטטותה של האמונה בקומוניזם בתקופה שבין שתי המלחמות. ספרו האחרון של שפרבר מוקדש לאלפרד אדלר, אבי הפסיכולוגיה האינדיוידואלית.

טילמן דורדין, בעל המאמר על "פניה החדשות של סין" הוא סופרו של "ניו יורק טיימס" בהונקונג. הוא כתב ספר על סין, הכיר את סין מקרוב לפני 1949, והיה אחד הכתבים האמריקנים המעטים שהורשו לבקר בסין באביב 1971.

מאמרו של פרופ' ש. אטינגר נכתב בעקבות דבריו בכינוס לבעית התרבות היהודית בברית המועצות שנערך במוסד ון ליר בירושלים.

הכותרת שנתנו למאמר "פגישה בקרמל" בחוברת הקודמת היתה מוטעית (ככל שסיבת הטעות מובנת). אותה פגישה של אסתר רוזנטל-שניידרמן היתה בבניין אחר, של מרכז המפלגה הקומוניסטית הכל-ירוסית, ולא בקרמל, שבו מרכז השלטון הסובייטי.